

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

1. srpnja 2008.(*)

„Žalba – Zakonitost postupka koji se vodi pred Prvostupanjskim sudom – Presuda Prvostupanjskog suda – Poništenje – Vraćanje predmeta na ponovno suđenje – Druga presuda Prvostupanjskog suda – Sastav suda – Državne potpore – Poštanski sektor – Javni poduzetnik kojemu je povjereno pružanje usluge od općega gospodarskog interesa – Logističko komercijalna pomoć društvu kćeri – Društvo kći koje ne posluje u rezerviranom području – Prijenos usluge ekspresne dostave tom društvu kćeri – Pojam ‚državne potpore‘ – Odluka Komisije – Pomoć i prijenos koji ne čine državnu potporu – Obrazloženje”

U spojenim predmetima C-341/06 P i C-342/06 P,

povodom dviju žalbi na temelju članka 56. Statuta Suda, podnesenih 4. kolovoza 2006.,

Chronopost SA, sa sjedištem u Issy-les-Moulineaux (Francuska), koje zastupa D. Berlin, odvjetnik (C-341/06 P),

La Poste, sa sjedištem u Parizu (Francuska), koje zastupa H. Lehman, odvjetnik (C-342/06 P),

tužitelji,

druge stranke postupka su:

Union française de l’express (UFEX), sa sjedištem u Roissy-en-Franceu (Francuska),

DHL Express (France) SAS, prije DHL International SA, sa sjedištem u Roissy-en-Franceu,

Federal express international (France) SNC, sa sjedištem u Gennevilliersu (Francuska),

CRIE SA, u stečaju, sa sjedištem u Asnièresu (Francuska),

koje zastupaju E. Morgan de Rivery i J. Derenne, odvjetnici,

tužitelji u prvom stupnju,

Komisija Europskih zajednica, koju zastupa C. Giolito, u svojstvu agenta, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg, u

tuženik u prvom stupnju,

Francuska Republika, koju zastupaju G. de Bergues i F. Million, u svojstvu agenata, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg,

intervenijent u prvom stupnju,

SUD (veliko vijeće)

u sastavu: V. Skouris, predsjednik, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, G. Arestis i U. Lõhmus, predsjednici vijeća, P. Kūris, E. Juhász, A. Borg Barthet, J. Malenovský (izvjestitelj), E. Levits i A. Ó Caoimh, suci,

nezavisna odvjetnica: E. Sharpston,

tajnik: R. Grass,

uzimajući u obzir pisani postupak,

saslušavši mišljenje nezavisne odvjetnice na raspravi održanoj 6. prosinca 2007.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Svojim žalbama, Chronopost SA (u daljnjem tekstu: Chronopost) (C-341/06 P) i La Poste (C-342/06 P) zahtijevaju ukidanje presude Prvostupanjskog suda Europskih zajednica od 7. lipnja 2006. u predmetu UFEX i dr./Komisija (T-613/97, Zb. str. II-1531., u daljnjem tekstu: pobijana presuda).
- 2 Prvostupanjski sud je pobijanom presudom djelomično poništio Odluku Komisije 98/365/EZ od 1. listopada 1997. o navodnim potporama koje je Francuska dodijelila društvu SFMI-Chronopost (SL 1998, L 164, str. 37., u daljnjem tekstu: sporna odluka).

Činjenice iz kojih proizlazi spor

- 3 Činjenice iz kojih proizlazi spor iznesene su kako slijedi u točkama 2. do 18. pobijane presude:
 - 2 Društvo [La Poste], koje u okviru zakonskog monopola pruža usluge u području opće dostave, bilo je sastavni dio francuske javne uprave do kraja 1990. Od 1. siječnja 1991. ustrojeno je kao pravna osoba javnog prava, u skladu s odredbama Zakona br. 90-568 od 2. srpnja 1990. o organizaciji javne službe pošte i telekomunikacija (Službeni list Francuske Republike (*JORF*) od 8. srpnja 1990., str. 8069., u daljnjem tekstu: Zakon 90-568). Na temelju tog zakona društvo je ovlašteno za obavljanje određenih djelatnosti otvorenih za tržišno natjecanje, osobito usluge ekspresne dostave.
 - 3 Société française de messagerie internationale (u daljnjem tekstu: SFMI) društvo je privatnog prava kojem je od kraja 1985. bilo povjereno vođenje usluge ekspresne dostave društva La Poste. Taj je poduzetnik osnovan s temeljnim

kapitalom od 10 milijuna francuskih franaka (FRF) (oko 1 524 490 eura), raspodijeljenim između Sofiposta (66 %), financijskog društva u kojemu La Poste drži 100 % udjela, i TAT Expressa (34 %), društva kćeri zračnog prijevoznika Transport aérien transrégional (u daljnjem tekstu: TAT).

- 4 Uputom francuskog Ministarstva pošte i telekomunikacija od 19. kolovoza 1986. definiran je način rada i komercijalizacije usluge ekspresne dostave koju je društvo SFMI pružalo pod nazivom EMS/Chronopost. Društvo La Poste je u skladu s tom uputom bilo dužno društvu SFMI pružati logističko komercijalnu pomoć. Ugovorni odnosi između društava La Poste i SFMI bili su uređeni konvencijama, od kojih je prva iz 1986.
- 5 Struktura djelatnosti ekspresne dostave društva SFMI izmijenjena je 1992. Sofipost i TAT osnovali su novo društvo, [Chronopost], u kojem su i dalje držali 66 % odnosno 34 % dionica. Chronopost, koji je imao ekskluzivni pristup mreži društva La Poste do 1. siječnja 1995., preusmjerio se na nacionalnu ekspresnu dostavu. Worldwide France, društvo kći zajedničkog međunarodnog poduzetnika koji čine australsko društvo TNT i pošte pet zemalja, kupio je društvo SFMI GD Express, a to je udruživanje odobreno Odlukom Komisije od 2. prosinca 1991. (Predmet IV/M.102 – TNT/Canada Post, DBP Postdienst, La Poste, PTT Poste i Sweden Post) (SL C 322, str. 19.). SFMI je zadržao međunarodnu uslugu ekspresne dostave, koristeći Chronopost kao zastupnika i pružatelja usluga u obradi svojih međunarodnih pošiljki u Francuskoj (u daljnjem tekstu: SFMI-Chronopost).
- 6 Syndicat français de l'express international (u daljnjem tekstu: SFEI) [...] strukovni je sindikat francuskog prava koji okuplja gotovo sva društva koja nude usluge ekspresne dostave i koja se tržišno natječu s društvom SFMI-Chronopost.
- 7 SFEI je 21. prosinca 1990. podnio pritužbu Komisiji [Europskih zajednica] u kojoj je među ostalim tvrdio da logističko komercijalna pomoć koju društvo La Poste pruža društvu [SFMI-Chronopost] čini državnu potporu u smislu članka 92. UEZ-a (koji je nakon izmjene postao članak 87. UEZ-a). U pritužbi je kao glavni prigovor naveo činjenicu da naknada koju je SFMI plaćao društvu La Poste za pruženu pomoć ne odgovara uobičajenim tržišnim uvjetima. Razlika između tržišne cijene za stjecanje takvih usluga i cijene koju je društvo [SFMI-Chronopost] stvarno platilo državna je potpora. Kako bi se procijenio iznos potpore u razdoblju od 1986. do 1989., pritužbi je priložena ekonomska studija koju je na zahtjev SFEI-ja provelo konzultantsko društvo Braxton associés [u daljnjem tekstu: Braxton].
- 8 Komisija je dopisom od 10. ožujka 1992. obavijestila SFEI da je u vezi s njegovom pritužbom pokrenut postupak. SFEI i drugi poduzetnici podnijeli su 16. svibnja 1992. pred Sudom tužbu za poništenje te odluke. Nakon Odluke Komisije od 9. srpnja 1992. o povlačenju Odluke od 10. ožujka 1992. Sud je objavio obustavu postupka (rješenje Suda od 18. studenoga 1992., SFEI i dr./Komisija, C-222/92, Zb., str. I-5431.).
- 9 Francuska Republika je Komisiji, na njezin zahtjev, dostavila informacije dopisom od 21. siječnja, telefaksom od 3. svibnja i dopisom od 18. lipnja 1993.

- 10 SFEI i drugi poduzetnici 16. lipnja 1993. podnijeli su pred Tribunal de commerce de Paris (Trgovački sud u Parizu) tužbu protiv društava SFMI, Chronopost, La Poste i drugih. Toj je tužbi priložena druga studija [društva Braxton] u kojoj su ažurirani podaci iz prve studije, a razdoblje ocjene potpore produljeno je do kraja 1991. Tribunal de commerce de Paris (Trgovački sud u Parizu) je presudom od 5. siječnja 1994. postavio Sudu nekoliko prethodnih pitanja o tumačenju članka 92. UEZ-a i članka 93. UEZ-a (kasnije članak 88. UEZ-a), od kojih se jedno odnosilo na pojam državne potpore u okolnostima ovog predmeta. Francuska vlada je u prilogu svojim očitovanjima od 10. svibnja 1994. Sudu podnijela ekonomsku studiju društva Ernst & Young. Presudom od 11. srpnja 1996. u predmetu SFEI i dr. (C-39/94, Zb., str. I-3547. [...]), Sud je odlučio da „[l]ogističko komercijalna pomoć koju javno poduzeće nudi svojim društvima kćerima javnog prava koja obavljaju djelatnost otvorenu za slobodno tržišno natjecanje može predstavljati državnu potporu u smislu članka 92. Ugovora ako je naknada koja se prima kao protučinidba manja od naknade koja bi se potraživala u uobičajenim tržišnim uvjetima” (t. 62.).
- 11 Francuska Republika je u međuvremenu, dopisom Komisije od 20. ožujka 1996., obaviještena o pokretanju postupka na temelju članka 93. stavka 2. Ugovora o EZ-u. Ona je u vezi s time 30. svibnja 1996. Komisiji uputila svoja očitovanja.

[...]

- 13 SFEI je kao odgovor na to priopćenje 17. kolovoza 1996. Komisiji podnio svoja očitovanja. Svojim je očitovanjima priložio novu ekonomsku studiju koju je provelo konzultantsko društvo Bain & Co. Osim toga, SFEI je proširio opseg svoje pritužbe od 21. prosinca 1990. na neke nove elemente, posebno na upotrebu identiteta marke La Poste, na povlašten pristup frekvenciji radijske postaje Radio France, na carinske i porezne povlastice te na ulaganja društva La Poste u distribucijske centre.
- 14 Komisija je Francuskoj Republici u rujnu 1996. prenijela očitovanja SFEI-ja. Francuska Republika je, kao odgovor, Komisiji poslala dopis u kojem je priložila ekonomsku studiju koju je provelo konzultantsko društvo Deloitte Touche Tohmatsu (u daljnjem tekstu: izvještaj Deloitte).

[...]

- 18 Komisija je 1. listopada 1997. donijela [spornu] odluku [...]

Sporna odluka

- 4 Iz točaka 19. do 23. pobijane presude proizlazi sljedeće:

„19 Komisija je u [spornoj] odluci utvrdila da je potrebno razlikovati dvije kategorije mjera. Prva kategorija sastoji se, s jedne strane, od logističke pomoći koju pruža društvo La Poste, a to je stavljanje poštanske infrastrukture na raspolaganje društvu SFMI-Chronopost s ciljem preuzimanja, razvrstavanja, prijevoza i distribucije njegovih pošiljaka i, s druge strane, od poslovne pomoći koju pruža društvo La Poste, a to je pristup njegovim kupcima od strane društva SFMI-

Chronopost i prijenos *goodwill* društva La Poste SFMI-Chronopostu. Druga kategorija sastoji se od posebnih mjera kao što su povlašten pristup radijskoj postaji Radio France te porezne i carinske povlastice.

- 20 Komisija je smatrala da je relevantno pitanje bilo ‚[jesu] li uvjeti transakcije između društava La Poste i SFMI-Chronopost [bili] usporedivi s uvjetima istovrsne transakcije između privatnog društva majke, koje bi lako moglo biti u monopolističkom položaju (na primjer, zato što ima isključiva prava), i njegovog društva kćeri’. Prema mišljenju Komisije, nije bilo nikakve financijske koristi ako su se interne cijene proizvoda i usluga koje su razmjenjivala društva koja pripadaju istoj grupi ‚izračunavale na temelju cjelokupnih troškova (to jest ukupnih troškova i prinosa od vlastitog kapitala)’.
- 21 Komisija je u tom pogledu napomenula da isplate koje je izvršio SFMI-Chronopost nisu pokrivala ukupne troškove tijekom prve dvije poslovne godine, ali su pokrivala sve troškove osim troškova sjedišta i regionalnih uprava. Kao prvo, ona je smatrala da nije neuobičajeno da plaćanja koja je izvršio novi poduzetnik, to jest društvo SFMI-Chronopost, tijekom početnog razdoblja pokrivaju samo varijabilne troškove. Kao drugo, Francuska Republika je prema mišljenju Komisije mogla dokazati da je počevši od 1988. naknada koju je isplaćivao SFMI-Chronopost pokrivala sve troškove društva La Poste, kao i povrat uloženog kapitala tog društva. Štoviše, Komisija je izračunala da je interna stopa povrata (u daljnjem tekstu: IRR) ulaganja društva La Poste kao dioničara znatno premašila troškove kapitala društva u 1986. godini, to jest normalnu stopu povrata koju bi privatni ulagač zahtijevao u sličnim okolnostima. Dakle, društvo La Poste pružalo je logističko komercijalnu pomoć svojem društvu kćeri u normalnim tržišnim uvjetima pa ta pomoć ne predstavlja državnu potporu.
- 22 Što se tiče druge kategorije mjera, koja uključuje razne specifične mjere, Komisija je smatrala da SFMI-Chronopost ne uživa nikakve pogodnosti u pogledu postupka carinjenja, naplate troška biljega, poreza na dohodak ili rokova plaćanja. Prema mišljenju Komisije, upotrebu vozila društva La Poste kao sredstva oglašavanja treba smatrati uobičajenom komercijalnom pomoći koju društvo majka nudi društvu kćeri te da SFMI-Chronopost nije imao nikakav povlaštenu tretman kod oglašavanja na radijskoj postaji Radio France. Komisija također tvrdi da joj je uspješno dokazati da obveze koje je društvo La Poste preuzelo u skladu s Odlukom Komisije od 2. prosinca 1991. o odobrenju zajedničkog poduzetnika, nisu državne potpore.

- 23 U članku 1. [sporne] odluke Komisija utvrđuje kako slijedi:

‚[L]ogističko komercijalna pomoć koju društvo La Poste pruža svojem društvu kćeri SFMI-Chronopostu, ostale financijske transakcije između tih dvaju društava, odnos između [društva] SFMI-Chronopost i Radio France, carinski postupak primjenjiv na društvo La Poste i na [društvo] SFMI-Chronopost, sustav poreza na plaće i troška biljega primjenjivi na društvo La Poste i njegovo ulaganje [...] u distribucijske centre ne predstavljaju državne potpore u korist [društva] SFMI-Chronopost.’”

Prvi postupak pred Prvostupanjskim sudom

- 5 Tužbom podnesenom tajništvu Prvostupanjskog suda 30. prosinca 1997., SFEI, koji je postao Union française de l'express (UFEX), kao i tri društva koja su njegovi članovi, DHL International SA, Federal express international (France) SNC i CRIE SA (u daljnjem tekstu: UFEX i dr.), podnijeli su tužbu za poništenje sporne odluke. Društva Chronopost i La Poste te Francuska Republika intervenirali su u potporu Komisiji.
- 6 UFEX i dr. pozvali su se na četiri tužbena razloga u prilog svojoj tužbi, koji se temelje, redom, na povredi prava obrane, posebno prava pristupa spisima, na nedostatnosti obrazloženja, na pogreškama koje se tiču činjenica i na očitim pogreškama u ocjeni te na povredi pojma državne potpore.
- 7 Četvrti tužbeni razlog sastojao se od dva dijela prema kojima Komisija nije poštovala pojam državne potpore jer, kao prvo, kod analize naknade za pomoć koju je društvo La Poste pružalo društvu SFMI-Chronopost nije vodila računa o normalnim tržišnim uvjetima te, kao drugo, jer je iz tog pojma izuzela razne mjere od kojih bi SFMI-Chronopost imao koristiti.
- 8 Prvostupanjski sud je o toj tužbi odlučio presudom od 14. prosinca 2000., Ufex i dr./Komisija (T-613/97, Zb., str. II-4055.).

Presuda Ufex i dr./Komisija

- 9 Gore navedenom presudom Ufex i dr./Komisija Prvostupanjski sud je smatrao da je prvi dio četvrtog tužbenog razloga osnovan.
- 10 U točki 79. navedene presude Prvostupanjski sud je zaključio:
- „79 Članak 1. [sporne] odluke stoga valja poništiti u dijelu u kojem se njime utvrđuje da logističko komercijalna pomoć koju društvo La Poste pruža svojem društvu kćeri, SFMI-Chronopostu, ne predstavlja državne potpore u korist društva SFMI-Chronopost, bez da je potrebno ispitati drugi dio tog tužbenog razloga ili ostalih tužbenih razloga u mjeri u kojoj se potonji odnose na logističko komercijalnu pomoć koju društvo La Poste pruža svojem društvu kćeri, SFMI-Chronopostu. Konkretno, nije potrebno ispitati drugi tužbeni razlog u kojem tužitelji u biti navode da je obrazloženje [sporne] odluke koja se odnosi na logističko komercijalnu pomoć nedostatno.”
- 11 Stoga je u točkama koje slijede u gore navedenoj presudi Ufex i dr./Komisija Prvostupanjski sud ispitao samo prvi tužbeni razlog, koji se odnosi na navodnu povredu prava obrane Ufexa i dr., kao i argumente iznesene u okviru trećeg tužbenog razloga, u pogledu pogrešno utvrđenih činjenica i očitih pogrešaka u ocjeni, koji se ne podudaraju s onima koji su već ispitani u okviru četvrtog tužbenog razloga. U oba slučaja, prigovori koje su iznijeli Ufex i dr. odbijeni su.
- 12 Prvostupanjski sud se stoga ograničio na poništenje članka 1. sporne odluke u djelu u kojem se utvrđuje da logističko komercijalna pomoć koju društvo La Poste pruža svojem društvu kćeri, SFMI-Chronopostu, ne predstavlja državne potpore u korist potonjeg.

Žalbe protiv presude Ufex i dr./Komisija

- 13 Zahtjevima podnesenim tajništvu Suda 19. i 23. veljače 2001., društva Chronopost i La Poste te Francuska Republika, na temelju članka 56. Statuta Suda EZ-a, podnijeli su žalbe protiv gore navedene presude Ufex i dr./Komisija. Te su žalbe spojene.
- 14 Sud je svojom presudom od 3. srpnja 2003., Chronopost i dr./Ufex i dr. (C-83/01 P, C-93/01 P i C-94/01 P, Zb. str. I-6993.), proglasio osnovanim prvi žalbeni razlog koji se temelji na povredi članka 92. stavka 1. Ugovora, koja proizlazi iz pogrešnog tumačenja pojma normalnih tržišnih uvjeta od strane Prvostupanjskog suda.
- 15 Iz točaka 32. do 41. gore navedene presude Chronopost i dr./Ufex i dr. proizlazi sljedeće:
- „32 [...] Prvostupanjski sud je u točki 75. presude [Ufex i dr./Komisija] naveo da je Komisija u najmanju ruku morala provjeriti da je protučinidba koju je primilo društvo La Poste usporediva s onom koju zahtijeva privatno financijsko društvo ili privatna skupina poduzetnika, koji ne posluju u rezerviranom području.
- 33 U toj ocjeni, u kojoj se nije uzelo u obzir da se poduzetnik kao što je društvo La Poste nalazi u situaciji koja se znatno razlikuje od one privatnog poduzetnika koji posluje u normalnim tržišnim uvjetima, počinjena je pogreška koja se tiče prava.
- 34 Naime, društvu La Poste povjereno je obavljanje usluga od općega gospodarskog interesa u smislu članka 90. stavka 2. UEZ-a [koji je postao članak 86. stavak 2. UEZ-a] (vidjeti presudu od 19. svibnja 1993., Corbeau, C-320/91, Zb., str. I-2533., t. 15.). Takva se usluga u biti sastoji od obveze osiguravanja prikupljanja, prijevoza i distribucije pošte, u korist svih korisnika, na cijelom državnom području predmetne države članice, po jedinstvenim tarifama i sličnim uvjetima kvalitete.
- 35 U tu je svrhu društvo La Poste moralo steći ili je steklo značajnu infrastrukturu i sredstva („poštansku mrežu”), koji su mu omogućili pružanje osnovne poštanske usluge svim korisnicima, uključujući na područjima slabe gustoće naseljenosti na kojima cijene ne pokrivaju troškove nastale pružanjem predmetne usluge.
- 36 Zbog obilježja usluge koju mreža društva La Poste mora biti u stanju osigurati, uspostavljanje i održavanje te mreže ne ravna se isključivo poslovnom logikom. Kao što je navedeno u točki 22. ove presude, Ufex i dr. su nadalje priznali da mreža poput one kojom se moglo koristiti društvo SFMI-Chronopost očito nije tržišna mreža. Zbog toga tu mrežu nikada ne bi uspostavio privatni poduzetnik.
- 37 Nadalje, pružanje logističko komercijalne pomoći neodvojivo je povezano s mrežom društva La Poste jer se ono sastoji upravo u tome da tu mrežu koja na tržištu nema ekvivalenta učini dostupnom.
- 38 U tim uvjetima, u nedostatku ikakve mogućnosti da se situacija društva La Poste uspoređi s onom privatne skupine poduzetnika koji ne posluju u rezerviranom području, „normalni tržišni uvjeti”, koji su nužno hipotetski, moraju se ocijeniti u odnosu na objektivne i dokazive elemente koji su dostupni.

- 39 U ovom slučaju, troškovi društva La Poste za pružanje logističko komercijalne pomoći svojem društvu kćeri mogu predstavljati takve objektivne elemente koji se mogu provjeriti.
- 40 Na toj se osnovi postojanje državne potpore u korist društva SFMI-Chronopost može isključiti ako se, prvo, utvrdi da tražena protučinidba u potpunosti pokriva sve dodatne varijabilne troškove pružanja logističko komercijalne pomoći, odgovarajući doprinos fiksnim troškovima koji proizlaze iz korištenja poštanske mreže, kao i odgovarajući prinos od dioničkog kapitala, u mjeri u kojoj su dodijeljeni konkurentskoj djelatnosti SFMI-Chronoposta i, drugo, ako nema pokazatelja da su ti elementi podcijenjeni ili utvrđeni na proizvoljan način.
- 41 U svjetlu svih prethodnih razmatranja, Prvostupanjski sud je počinio pogrešku koja se tiče prava tumačenjem članka 92. stavka 1. UEZ-a u smislu da Komisija ne može ocijeniti postoji li potpora u korist društva SFMI-Chronopost pozivajući se na troškove koje snosi društvo La Poste, ali da je morala provjeriti je li protučinidba koju je primilo društvo La Poste usporediva s onom koju zahtijeva privatno financijsko društvo ili privatna grupa poduzetnika koji ne posluju u rezerviranom području i koji provode dugoročnu strukturnu, globalnu ili sektorsku politiku’.”
- 16 Posljedično tome i nakon što je zaključio da nije potrebno ispitati ostale žalbene razloge te da o sporu nije moguće odlučiti, Sud je ukinuo gore navedenu presudu Ufex i dr./Komisija te vratio predmet Prvostupanjskom sudu.

Drugi postupak pred Prvostupanjskim sudom i pobijana presuda

- 17 Predmet je dodijeljen četvrtom proširenom vijeću Prvostupanjskog suda. Budući da je sastav vijeća Prvostupanjskog suda izmijenjen odlukom Prvostupanjskog suda od 13. rujna 2004. (SL C 251, str. 12.), sudac izvjestitelj raspoređen je u treće prošireno vijeće, kojemu je slijedom toga dodijeljen ovaj predmet (t. 37. pobijane presude).
- 18 Usmeni postupak najprije je zaključen 23. kolovoza 2005., a zatim 19. prosinca 2005., nakon njegovog ponovnog otvaranja.
- 19 Prvostupanjski sud je pobijanom presudom odlučio o zahtjevima stranaka koji su još uvijek bili pred njime nakon što je predmet vraćen na ponovno odlučivanje.
- 20 Prvostupanjski sud je u točki 49. pobijane presude kao prvo utvrdio da su UFEX i dr. u biti podržali drugi, treći i četvrti tužbeni razlog iznesen tijekom postupka u kojem je donesena gore navedena presuda u predmetu Ufex i dr./Komisija, odnosno tužbene razloge koji se redom temelje na povredi obveze obrazlaganja, na pogreškama koje se tiču činjenica i na očitim pogreškama u ocjeni naknade za pomoć koju je pružalo društvo La Poste te na pogrešnoj primjeni pojma državne potpore.
- 21 U točki 51. pobijane presude, nakon što je utvrdio da je potrebno najprije ispitati žalbeni razlog koji se temelji na povredi obveze obrazlaganja, Prvostupanjski sud dodao je da „[ž]albeni razlozi koji se temelje na pogreškama koje se tiču činjenica i na očitim pogreškama u ocjeni te na pogrešnoj primjeni pojma državne potpore, koji se podudaraju, razmotrit će se zajedno”.

- 22 Nakon što je u točkama 63. do 71. pobijane presude podsjetio na sadržaj sudske prakse u području obrazlaganja, Prvostupanjski sud je u točkama 77. do 95. iste presude prihvatio prvi žalbeni razlog jer na temelju obrazloženja sporne odluke nije bilo moguće ocijeniti dodatne varijabilne troškove nastale pružanjem logističko komercijalne pomoći, ni odgovarajući doprinos fiksnim troškovima koji proizlaze iz korištenja poštanske mreže, ni odgovarajući prinos od dioničkog kapitala, ni pokriće troškova općenito.
- 23 Nadalje, Prvostupanjski sud je u točkama 96. do 100. pobijane presude naveo okolnosti kojima se, u predmetnom slučaju, opravdava detaljnije obrazloženje sporne odluke.
- 24 U točki 101. navedene presude zaključio je „da [spornu] odluku valja poništiti zbog nedostatka obrazloženja u dijelu u kojem je utvrđeno da logističko komercijalna pomoć koju društvo La Poste pruža SFMI-Chronopostu ne predstavlja državnu potporu”.
- 25 Prvostupanjski sud je zatim ispitao žalbeni razlog koji se temelji na povredi pojma državne potpore.
- 26 Kao prvo, u točki 102. pobijane presude ocijenio je da, s obzirom na nedostatan obrazloženje sporne odluke, nije mogao ispitati argumente koji se temelje na navodnom nepokrivanju troškova SFMI-Chronoposta, na nekim elementima koje je otkrila Komisija a koji su podcijenjeni i imaju proizvoljan karakter, na pogreškama u računovodstvenom usklađivanju u prilogu 4. izvješću Deloitte, na neuobičajeno visokoj unutarnjoj stopi povrata ili na uzrocima rentabilnosti društva SFMI-Chronopost.
- 27 Kao drugo, Prvostupanjski sud je u točkama 162. do 171. pobijane presude odbio sve ostale argumente koje su istaknuli UFEX i dr., osim onog koji se temelji na tome da prijenos klijenata Postadexa sam po sebi predstavlja mjeru koja se razlikuje od logističko komercijalne pomoći, pa stoga predstavlja i državnu potporu.
- 28 Prvostupanjski sud je u vezi s posljednjom točkom ocijenio da je Komisija počinila pogrešku koja se tiče prava tvrdeći da taj prijenos ne predstavlja takvu potporu jer ne uključuje nikakvu novčanu vrijednost.
- 29 Posljedično tome, Prvostupanjski sud je pobijanom presudom:
- poništio spornu odluku u dijelu u kojemu ona utvrđuje da ni logističko komercijalna pomoć društva La Poste svojem društvu kćeri SFMI-Chronopostu, ni prijenos Postadexa ne predstavljaju državne potpore u korist društva SFMI-Chronopost,
 - naložio Komisiji snošenje vlastitih troškova i 75 % troškova UFEX-a i dr., osim troškova nastalih intervencijama pred Prvostupanjskim sudom i Sudom,
 - naložio UFEX-u i dr. snošenje preostalih vlastitih troškova pred Prvostupanjskim sudom i Sudom, i
 - naložio društvu Chronopost, društvu La Poste i Francuskoj Republici snošenje vlastitih troškova pred Prvostupanjskim sudom i Sudom.

Postupak pred Sudom u predmetnim žalbama

- 30 U svojoj žalbi društvo Chronopost predlaže da Sud:
- ukine pobijanu presudu tako da djelomično poništi spornu odluku,
 - preuzme ostatak pobijane presude i konačno odluči o sporu,
 - odbije zahtjev za poništenje sporne odluke, i
 - naloži UFEX-u i dr. snošenje troškova.
- 31 U svojoj žalbi društvo La Poste predlaže da Sud:
- ukine pobijanu presudu tako da djelomično poništi spornu odluku, i
 - naloži UFEX-u i dr. snošenje troškova društva La Poste pred Prvostupanjskim sudom i Sudom.
- 32 UFEX i dr. od Suda zahtijevaju da:
- odbije žalbe, i
 - naloži društvu Chronopost i društvu La Poste snošenje troškova.
- 33 Rješenjem predsjednika Suda od 18. travnja 2007. ta su dva predmeta spojena u svrhu usmenog postupka i presude.

O žalbama

- 34 Društva Chronopost i La Poste, žalitelji, u biti ističu četiri žalbena razloga koji se redom temelje na:
- povredi postupka koja se odnosi na nepravilan sastav Općeg suda koji je donio pobijanu presudu,
 - povredi postupka koja se odnosi na odgovor Prvostupanjskog suda o meritumu nedopuštenog žalbenog razloga,
 - pogrešci koja se tiče prava i koju je počinio Prvostupanjski sud u ocjeni obveze obrazlaganja sporne odluke, u dijelu u kojem se ona odnosi na logističko komercijalnu pomoć koju je društvo La Poste pružalo SFMI-Chronopostu, i
 - pogrešci koja se tiče prava i koju je počinio Prvostupanjski sud u ocjeni pojma državne potpore, kad je riječ o prijenosu klijenata Postadexa.

Prvi žalbeni razlog: povreda postupka zbog nepravilnog sastava Prvostupanjskog suda koji je donio pobijanu presudu

Argumentacija stranaka

- 35 Chronopost i La Poste tvrde da je pobijana presuda donesena na kraju nepravilnog postupka jer je sudac izvjestitelj, u sastavu koji je donio tu presudu, također bio predsjednik i sudac izvjestitelj u sastavu koji je donio gore navedenu presudu Ufex i dr./Komisija.
- 36 Temeljno načelo prava na pošteno suđenje sadržano u članku 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda potpisane u Rimu 4. studenoga 1950. (u daljnjem tekstu: EKLJP), kojim se zahtijeva suđenje pred neovisnim i nepristranim sudom, znači da ne smije biti nikakve sumnje u nepristranost sastava suda kojemu je vraćen predmet na ponovno odlučivanje, nakon ukidanja gore navedene presude Ufex i dr./Komisija, zbog prisutnosti suca koji je odlučivao o tom predmetu kao sudac izvjestitelj u sastavu koji je donio pobijanu presudu. Zbog toga je došlo do povrede članka 6. UEU-a.
- 37 Kao prvo, UFEX i dr. ističu da je taj žalbeni razlog nedopušten. Budući da su sastav suda koji je donio pobijanu presudu i ime suca izvjestitelja bili poznati i prije usmenog postupka pred Prvostupanjskim sudom, Chronopost i La Poste mogli su istaknuti svoje sumnje u nepristranost sastava suda tijekom tog usmenog postupka. Budući da su se odrekli te mogućnosti, radi se o novom žalbenom razlogu koji je zbog toga nedopušten, kao što je Sud presudio u presudi od 9. rujna 1999., Petrides/Komisija (C-64/98 P, Zb., str. I-5187.).
- 38 Kao drugo, UFEX i dr. ističu da taj žalbeni razlog nije osnovan. Naime, sastav suda koji je donio pobijanu presudu u skladu je s odredbama članka 118. Poslovnika Prvostupanjskog suda koji uređuje taj sastav kada mu Sud vrati predmet na ponovno suđenje nakon ukidanja prve presude.
- 39 Te odredbe ne propisuju dodjelu predmeta drugom sastavu suda, što bi u svakom slučaju bilo nemoguće ako je prva presuda donesena u punom sastavu. U tom pogledu ne postoji nikakva ustavna tradicija koja je zajednička državama članicama. Smatra se da kolegijalna priroda Suda neutralizira rizik od pristranosti člana sastava suda.
- 40 Što se tiče pristupa Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Sud za ljudska prava) pitanju nepristranosti suda, valja napomenuti da se u ovom slučaju nije mogao utvrditi nikakav subjektivni ili objektivni element pristranosti. Naprotiv, u skladu je s dobrim sudovanjem da se složen predmet kao što je ovaj povjeri istom sucu izvjestitelju koji ga je razmotrio prije vraćanja predmeta na ponovno odlučivanje.
- 41 Chronopost i La Poste u svojim replikama osporavaju nedopuštenost svojeg žalbenog razloga. UFEX i dr. ne mogu se ni na koji način pozivati na činjenicu da je riječ o novom žalbenom razlogu koji se temelji na povredi temeljnog načela koje je stoga pitanje javnog poretka i kojega se ne može odreći.
- 42 Nadalje, takav se žalbeni razlog nije mogao istaknuti prije nego što je donesena presuda Prvostupanjskog suda. Usto, on ne ulazi u postupovna pitanja o kojima Prvostupanjski sud može odlučiti na temelju članka 111. svojeg Poslovnika. Taj Poslovnik ne sadržava dodatnu odredbu o mogućnosti izuzeća suca. Budući da je navedeni žalbeni razlog istaknut u žalbi podnesenoj Sudu, ne radi se o novom žalbenom razlogu iznesenom „tijekom postupka” u smislu članka 42. stavka 2. Poslovnika Suda.

- 43 U svojim odgovorima na replike UFEX i dr. tvrde da argument istaknut u replici, prema kojem je kršenje temeljnog načela žalbeni razlog koji se tiče javnog poretka, predstavlja novi te, stoga, nedopušteni žalbeni razlog. Nadalje, postupak iz članka 42. stavka 2. Poslovnika Suda postupak je koji započinje pred Prvostupanjskim sudom i nastavlja se pred Sudom u okviru žalbe.

Ocjena Suda

- 44 Pravo na pošteno suđenje, koje proizlazi među ostalim iz članka 6. stavka 1. EKLJP-a, predstavlja temeljno pravo koje Europska unija poštuje kao opće načelo na temelju članka 6. stavka 2. UEU-a (presuda od 26. lipnja 2007., *Ordre des barreaux francophones et germanophone* i dr., C-305/05, Zb., str. I-5305., t. 29.).
- 45 To pravo na pošteno suđenje podrazumijeva da svatko ima pravo da ga se pošteno i javno sasluša pred neovisnim i nepristranim sudom, u razumnom roku koji je zakonski uređen. Takvo je pravo primjenjivo u kontekstu pravnog sredstva protiv Odluke Komisije (vidjeti u tom smislu presudu od 17. prosinca 1998. *Baustahlgewebe/Komisija*, C-185/95 P, Zb., str. I-8417., t. 21.).
- 46 Jamstva pristupa neovisnom i nepristranom sudu, a posebno ona kojima se određuju njegov pojam i sastav, temelj su prava na pošteno suđenje. Ono podrazumijeva da svaki sud ima obvezu provjeriti predstavlja li, s obzirom na svoj sastav, takav neovisan i nepristran sud kada u vezi s time dođe do spora koji se na prvi pogled ne čini očito neozbiljnim. Ta provjera potrebna je radi povjerenja koje sudovi demokratskog društva moraju ulijevati pojedincima (vidjeti u tom pogledu presudu ESLJP-a Remli protiv Francuske od 23. travnja 1996., *Recueil des arrêts et décisions* 1996-II, str. 574., t. 48.). U tom smislu takva provjera predstavlja bitan postupovni zahtjev čije je poštovanje stvar javnog poretka.
- 47 Iz toga proizlazi da ako se u kontekstu žalbe u vezi s time pojavi spor koji kao u ovom predmetu nije očito lišen ozbiljne osnove, Sud mora provjeriti pravilnost sastava Prvostupanjskog suda koji je donio osporavanu presudu.
- 48 Drugim riječima, takav žalbeni razlog koji se temelji na nepravilnosti sastava Prvostupanjskog suda, poput ovoga o kojem Sud odlučuje, mora se smatrati žalbenim razlogom koji se tiče javnog poretka koji je potrebno ispitati po službenoj dužnosti (vidjeti, u vezi s utvrđivanjem po službenoj dužnosti razloga koji se tiču javnog poretka, osobito presudu od 2. travnja 1998., *Komisija/Sytraval i Brink's France*, C-367/95 P, Zb. str. I-1719., t. 67.).
- 49 Ispitivanje takvog žalbenog razloga može se stoga provesti u svakoj fazi postupka (vidjeti u tom smislu presudu od 20. veljače 1997., *Komisija/Daffix*, C-166/95 P, Zb., str. I-983., t. 25.).
- 50 U tim okolnostima, na činjenicu da Komisija kao glavna stranka u prvom stupnju pred Prvostupanjskim sudom nije istaknula nepravilnost koju Chronopost i La Poste ističu u prilog svojem žalbenom razlogu pred Sudom, te da zbog toga zainteresirane stranke koje su intervenijenti u prvom stupnju nikako više nemaju pravo na to u kontekstu svoje žalbe, ne može se valjano pozivati kako bi se usprotivilo da Sud ispita takav žalbeni razlog.

- 51 U tom pogledu, iz spisa podnesenih Sudu proizlazi, i to se ne osporava, da su dužnosti suca izvjestitelja u sastavu suda koji je donio pobijanu presudu povjerene jednom od njegovih članova koji je ujedno predsjednik i sudac izvjestitelj u sastavu suda koji je donio gore navedenu presudu Ufex i dr./Komisija.
- 52 Međutim, nije utvrđeno da takvim imenovanjem suca izvjestitelja Prvostupanjski sud nije poštovao zahtjev nepristranosti koja je dužnost njegovih članova te da tako nije poštovao temeljno pravo na pošteno suđenje.
- 53 Naime, prvo valja napomenuti da činjenica da su istom sucu koji je bio prisutan u dva uzastopna sastava povjerene dužnosti suca izvjestitelja sama po sebi nema utjecaja na ocjenu poštovanja zahtjeva nepristranosti jer se te dužnosti obavljaju u kolegijalnom sastavu.
- 54 Kao drugo, zahtjev nepristranosti obuhvaća dva aspekta. S jedne strane, Prvostupanjski sud mora biti subjektivno nepristran, to jest nijedan od njegovih članova ne smije pokazivati pristranost ili osobne predrasude, pri čemu se osobna nepristranost podrazumijeva sve dok se ne dokaže suprotno. S druge strane, sud mora biti objektivno nepristran odnosno mora pružiti dovoljna jamstva kako bi se isključila svaka legitimna sumnja u tom pogledu (vidjeti u tom smislu posebno presude ESLJP-a, Fey protiv Austrije od 24. veljače 1993., serija A br. 255-A, str. 12., t. 28.; Findlay protiv Ujedinjene Kraljevine od 25. veljače 1997., *Recueil des arrêts et décisions* 1997-I, str. 281., t. 73., te Forum Maritime SA protiv Rumunjske od 4. listopada 2007., br. 63610/00 i 38692/05, još neobjavljena u *Recueil des arrêts et décisions*).
- 55 Međutim, valja napomenuti kao prvo da u ovom predmetu Chronopost i La Poste ne ističu osobnu pristranost članova Prvostupanjskog suda.
- 56 Kao drugo, okolnost da isti sudac zasjeda u dva sastava suda koji su uzastopno sudili u istom predmetu ne može sama po sebi, bez ikakvog drugog objektivnog elementa, dovesti do sumnje u nepristranost Prvostupanjskog suda.
- 57 U tom pogledu ne čini se da se vraćanje predmeta sastavu suda potpuno drukčijem od sastava koji je odlučivao u prvom ispitivanju mora i može, u okviru prava Zajednice, smatrati općom obvezom.
- 58 Nadalje, Sud za ljudska prava smatrao je da se ne može utvrditi kao opće načelo, koje proizlazi iz obveze nepristranosti, da je sud koji ukida upravnu ili sudsku odluku dužan uputiti predmet drugom pravosudnom tijelu ili drukčije konstituiranom dijelu toga tijela (vidjeti osobito presude ESLJP-a Ringeisen protiv Austrije od 16. srpnja 1971., serija A br. 13., t. 97., i Diennet protiv Francuske od 26. rujna 1995., serija A, br. 325-A, t. 37.).
- 59 Također valja napomenuti da, na temelju članka 27. stavka 3. EKLJP-a, kada se neki predmet uputi velikom vijeću Suda za ljudska prava na ponovno suđenje protiv presude nekog vijeća, nijedan sudac vijeća koje je donijelo tu presudu ne može zasjedati u velikom vijeću, osim predsjednika vijeća i suca koji je zasjedao u ime države koja je bila zainteresirana stranka. EKLJP time dopušta da suci koji su prvi puta odlučivali o predmetu sudjeluju u drugom sastavu koji ponovno odlučuje o istom predmetu i da se ta okolnost sama po sebi ne čini da nije u skladu sa zahtjevima poštenog suđenja.

60 U tim okolnostima u ovom slučaju nije utvrđeno da je sastav koji je donio pobijanu presudu bio nepravilan samo zbog toga što je u njemu bio član Prvostupanjskog suda koji je već zasjedao u sastavu koji je prethodno odlučivao o predmetu.

61 Prvi žalbeni razlog stoga treba odbiti.

Drugi žalbeni razlog: povreda postupka koja se odnosi na odgovor Prvostupanjskog suda o nedopuštenosti tužbenog razloga

Argumentacija stranaka

62 Društvo La Poste u prvom dijelu ističe da je Prvostupanjski sud propustio odlučiti o prigovoru nedopuštenosti kojim se ono protivilo tužbenom razlogu koji su istaknuli UFEX i dr. i koji se temeljio na tome da prijenos Postadexa predstavlja državnu potporu. Taj tužbeni razlog nije bio iznesen u postupku u kojem je donesena gore navedena presuda Ufex i dr./Komisija, te se stoga u postupku u kojem je donesena pobijana presuda radilo o novom tužbenom razlogu. U drugome dijelu ističe da je Prvostupanjski sud, odlučivši o tom novom tužbenom razlogu, povrijedio odredbe članka 48. stavka 2. svojeg Poslovnika.

63 UFEX i dr. osporavaju dopuštenost prvog dijela tog žalbenog razloga jer se zasniva na nejasnim i proturječnim argumentima i ne navodi koja je odredba Poslovnika Prvostupanjskog suda povrijeđena.

64 Osim toga, taj dio nije utemeljen jer Prvostupanjski sud nije bio dužan odgovoriti na prigovor koji sam po sebi nije bio dopušten jer ga je uputio samo jedan intervenijent. Nadalje, navodeći da je Prvostupanjski sud drukčije okvalificirao taj žalbeni razlog preispitujući ga u okviru tužbenog razloga koji se temelji na očitog pogrešci u ocjeni, društvo La Poste priznaje da je navedeni tužbeni razlog doista iznesen i da se stoga nije radilo o novom tužbenom razlogu. Na taj način, i unatoč tome što je Prvostupanjski sud mogao formalno drukčije okvalificirati argumentaciju iznesenu u žalbi, ni drugi dio ne može biti utemeljen.

65 Društvo La Poste u svojoj replici osporava nedopuštenost prvog dijela njegovog drugog žalbenog razloga. Ono ističe da je taj žalbeni razlog jasan. Osim toga, čak i ako je prigovor nedopuštenosti koji je podnijelo Prvostupanjskom sudu bio nedopušten, potonji je to morao izričito utvrditi. Usto, praksa Suda u pogledu nedopuštenosti prigovora koje podnosi intervenijent nije tako jednoznačna kao što to tvrdi UFEX i dr. te se njome ne isključuje pojedinačno ispitivanje tih prigovora. Prigovor bi u ovom slučaju bio dopušten jer bi prema mišljenju društva La Poste, kao prvo, njegovi tužbeni razlozi imali isti cilj kao tužbeni razlozi Komisije, nadalje, novi tužbeni razlog UFEX-a i dr. upućen je znatno nakon intervencije te je, naposljetku, bilo u interesu društva La Poste, optuženog za povredu pravila o državnim potporama, istaknuti prigovore koje je Komisija izostavila.

66 UFEX i dr. u svojem odgovoru na repliku potvrđuju nedopuštenost prigovora koji je uputio intervenijent i koji se, s obzirom na to da se radi o novom tužbenom razlogu, ne tiče javnog poretka.

Ocjena Suda

– Prvi dio drugog žalbenog razloga

- 67 Intervenijent ne može uputiti prigovor nedopuštenosti koji nije bio iznesen u zahtjevu tuženika (vidjeti presude od 24. ožujka 1993., CIRFS i dr./Komisija, C-313/90, Zb., str. I-1125., t. 21. i 22.; od 15. lipnja 1993., Matra/Komisija, C-225/91, Zb., str. I-3203., t. 11. i 12., te od 19. ožujka 2002., Komisija/Irska, C-13/00, Zb., str. I-2943., t. 5.).
- 68 Nesporno je da je u postupku u kojem je donesena pobijana presuda društvo La Poste nastupalo u svojstvu intervenijenta u prilog zahtjevu Komisije te da Komisija nije uputila prigovor nedopuštenosti na koji se pred Prvostupanjskim sudom pozivalo društvo La Poste, koji se temelji na tome što se u pogledu prijenosa Postadexa radilo o novom tužbenom razlogu UFEX-a i dr. zbog toga što nije bio iznesen u postupku u kojem je donesena gore navedena presuda Ufex i dr./Komisija.
- 69 Stoga je nedopušten i sam prigovor nedopuštenosti koji je istaknulo društvo La Poste, i koji se, kao što je istaknula nezavisna odvjetnica u točki 65. svojega mišljenja, ne tiče javnog poretka. U tim okolnostima, iako je Prvostupanjski sud morao odgovoriti na taj prigovor, ipak je nužno trebao i zaključiti da je prigovor nedopušten. Stoga činjenica da Prvostupanjski sud nije donio presudu nije utjecala na prava društva La Poste, koje se zbog toga ne može pozivati na taj propust kako bi osporilo pravilnost pobijane presude.
- 70 U tom kontekstu, čak i pod pretpostavkom da je prvi dio drugog žalbenog razloga dopušten, on je u svakom slučaju neutemeljen. Prema tome, valja ga izuzeti iz primjene.

– Drugi dio drugog žalbenog razloga

- 71 Valja napomenuti da je prema članku 48. stavku 2. Poslovnika Prvostupanjskog suda, primjenjivom na temelju članka 120. istog Poslovnika, zabranjeno iznošenje novih žalbenih razloga tijekom postupka, kada taj sud, kao u ovom slučaju, odlučuje o presudi koju je Sud vratio na ponovno suđenje, osim ako se ti žalbeni razlozi ne temelje na pravnim ili činjeničnim elementima za koje se saznalo tijekom postupka. Iz toga proizlazi da nakon presude Suda koja je vraćena na ponovno suđenje strankama u načelu nije dopušteno iznositi tužbene razloge koji nisu izneseni tijekom postupka u kojem je donesena presuda Prvostupanjskog suda koju je Sud ukinuo.
- 72 Iz preispitivanja tužbe koju su UFEX i dr. podnijeli Prvostupanjskom sudu u postupku u kojem je donesena gore navedena presuda Ufex i dr./Komisija proizlazi da se zahtjev za poništenje temeljio na četiri tužbena razloga koje je Prvostupanjski sud analizirao kao temeljene na povredi prava obrane, na nedostatnosti obrazloženja, na pogreškama koje se tiču činjenica i na očitim pogreškama u ocjeni te, naposljetku, na povredi pojma državne potpore (gore navedena presuda Ufex i dr./Komisija, t. 37.).
- 73 U svojim očitovanjima podnesenim nakon gore navedene presude Chronopost i dr./Ufex i dr., UFEX i dr. zadržali su svoja posljednja tri tužbena razloga koje je Prvostupanjski sud, u točki 49. pobijane presude, analizirao kao temeljene na povredi obveze obrazlaganja, na pogreškama koje se tiču činjenica i na očitim pogreškama u ocjeni te na pogrešnoj primjeni pojma državne potpore.
- 74 Iz preispitivanja tih očitovanja ne proizlazi da su UFEX i dr. namjeravali istaknuti novi tužbeni razlog. Osim toga, nesporno je da je njihova argumentacija u pogledu prijenosa

Postadexa u prilog tužbenom razlogu koji se temelji na pogreškama koje se tiču činjenica i na očitim pogreškama u ocjeni već bila navedena u njihovom zahtjevu podnesenom u postupku u kojem je donesena gore navedena presuda Ufex i dr./Komisija. Takav razvoj argumentacije ne može se okvalificirati kao novi tužbeni razlog.

75 Osim toga, kako je Prvostupanjski sud u točki 51. pobijane presude ispravno naveo, tužbeni razlozi koji se temelje na pogreškama koje se tiču činjenica i na očitim pogreškama u ocjeni podudaraju se, u ovom predmetu, s tužbenim razlogom koji se temelji na pogrešnoj primjeni pojma državne potpore. U tim je uvjetima Prvostupanjski sud s pravom mogao prekvalificirati argumentaciju UFEX-a i dr. u pogledu prijenosa Postadexa u prilog tužbenom razlogu koji se temelji na pogrešnoj primjeni pojma državne potpore (vidjeti, u pogledu mogućnosti takve prekvalifikacije, presudu od 19. studenoga 1998., Parlament/Gaspari, C-316/97 P, Zb., str. I-7597., t. 21.).

76 Stoga, dajući odgovor na tu argumentaciju u analizi tužbenog razloga koji se temelji na pogrešnoj primjeni pojma državne potpore Prvostupanjski sud nije uopće odlučivao o novom tužbenom razlogu pa prema tome nije povrijedio odredbe članka 48. stavka 2. svojeg Poslovnika.

77 Budući da drugi dio drugog žalbenog razloga nije osnovan, jednako ga tako valja izuzeti iz primjene.

78 Posljedično tome, drugi žalbeni razlog treba odbiti u cijelosti.

Treći žalbeni razlog: pogreška koja se tiče prava i koju je počinio Prvostupanjski sud u ocjeni obveze obrazlaganja sporne odluke, u dijelu u kojem se odnosi na logističko komercijalnu pomoć koju je društvo La Poste pružalo društvu SFMI-Chronopost

79 Iz preispitivanja tog žalbenog razloga proizlazi da je prije izlaganja argumentacije stranaka potrebno navesti razloge kojima se Prvostupanjski sud rukovodio kako bi donio odluku o poništavanju sporne odluke zbog nedostatnog obrazloženja.

Razlozi Prvostupanjskog suda za poništenje

80 Prvostupanjski sud je u točkama 63. do 71. pobijane presude podsjetio na zahtjeve iz Ugovora o EZ-u, kako su utvrđeni sudskom praksom, u pogledu obrazlaganja akata institucija Zajednice, a zatim je razmotrio obrazloženja sporne odluke oslanjajući se u biti na dvije kategorije elemenata koji su prema njegovom mišljenju bili odlučujući.

81 Kao prvo, Prvostupanjski sud je smatrao da treba razmotriti poštuje li Komisija svoju obvezu obrazlaganja, u svjetlu načela navedenih u točki 40. gore navedene presude Chronopost i dr./Ufex i dr., kako su istaknuta u točki 15. ove presude.

82 Prvostupanjski sud je u točki 72. pobijane presude zaključio da „[...] to posebno uključuje ispitivanje dostatnosti obrazloženja [sporne] odluke što se tiče toga, s jedne strane, pokriva li protučinidba koju je tražilo društvo SFMI-Chronopost, kao prvo, sve dodatne varijabilne troškove pružanja logističko komercijalne pomoći, kao drugo, doprinos koji odgovara fiksnim uzastopnim troškovima upotrebe poštanske mreže i, kao treće, odgovarajući prinos od vlastitog kapitala, s obzirom na to da su namijenjeni

konkurentskoj djelatnosti društva SFMI-Chronopost, te, s druge strane, što se tiče toga postoje li naznake da su ti elementi podcijenjeni ili utvrđeni na proizvoljan način”.

- 83 Prvostupanjski sud je smatrao da sporna odluka ne daje dostatno pojašnjenje u pogledu tih točaka.
- 84 Kao drugo, Prvostupanjski sud je podsjetio da opseg obveze obrazlaganja treba ocijeniti ovisno o okolnostima slučaja, koje prema potrebi mogu opravdati detaljnije obrazloženje, te je utvrdio da je to slučaj u ovom predmetu.
- 85 U tom pogledu Prvostupanjski sud je u točki 97. pobijane presude utvrdio da „[...] se okolnosti koje opravdavaju detaljnije obrazloženje zasnivaju na činjenici da se, kao prvo, radilo o jednoj od prvih odluka kojima se rješavalo složeno pitanje, u okviru primjene odredbi o državnim potporama, o izračunu troškova društva majke koje posluje na rezerviranom tržištu i koje pruža logističko komercijalnu pomoć svojem društvu kćeri koje ne posluje na rezerviranom tržištu. Kao drugo, zbog povlačenja prve odluke Komisije o odbijanju od 10. ožujka 1992. nakon podnošenja tužbe za poništenje i gore navedene presude SFEI i dr., Komisija je trebala još pažljivije i preciznije obrazložiti svoj pristup u pogledu spornih točaka. Naposljetku, činjenica da su tužitelji predložili više ekonomskih studija tijekom upravnog postupka jednako je tako Komisiju trebala navesti da pripremi detaljno obrazloženje i odgovori na bitne argumente tužitelja koji se temelje na tim ekonomskim studijama.”

Argumentacija stranaka

- 86 Chronopost i La Poste tvrde da zahtjevi za detaljno obrazloženje sporne odluke, koje je Prvostupanjski sud prihvatio kako bi je proglasio manjkavom, nadilaze ono što je potrebno za ograničen nadzor odluke donesene u području u kojem Komisija ima široke diskrecijske ovlasti. Chronopost dodaje da Prvostupanjski sud, zamjenjujući svojom ocjenom ocjenu Komisije, a pod izlikom da provodi nadzor obrazloženja, što je stvarna zlouporaba ovlasti, provodi ispitivanje očite pogreške u ocjeni odnosno oportunitet sporne odluke.
- 87 UFEX i dr. zaključuju da taj žalbeni razlog treba odbiti, tvrdeći da sporna odluka nije bila dovoljno obrazložena te da je bila ograničena na općenita razmatranja koja nisu davala odgovore na detaljnu argumentaciju pritužbe. Tvrde da je argument koji se temelji na zlouporabi ovlasti bespredmetan u pogledu odluke Prvostupanjskog suda.

Ocjena Suda

- 88 Valja napomenuti da, prema ustaljenoj sudskoj praksi, obrazloženje propisano člankom 190. UEZ-a (koji je postao članak 253. UEZ-a) treba biti prilagođeno prirodi akta o kojem je riječ, te iz njega treba jasno i nedvosmisleno proizlaziti ocjena institucije koja je autor akta kako bi zainteresirane osobe mogle utvrditi razloge za donesenu odluku i kako bi nadležni sud mogao izvršiti sudski nadzor. Zahtjev za obrazloženjem treba ocjenjivati ovisno o okolnostima slučaja, osobito o sadržaju akta o kojem je riječ, naravi razloga koji su navedeni i interesu koji bi adresati akta ili druge osobe na koje se akt izravno i osobno odnosi mogli imati za dobivanje objašnjenja. U obrazloženju nije potrebno detaljno navoditi sve relevantne činjenične i pravne elemente, jer se pitanje ispunjava li obrazloženje zahtjeve iz članka 190. Ugovora treba ocjenjivati ne samo s

obzirom na tekst obrazloženja, nego i na njegov kontekst te na ukupnost pravnih pravila kojima se uređuje predmetno područje (vidjeti osobito gore navedene presude Komisija/Sytraval i Brink's France, t. 63. i navedenu sudsku praksu, te od 15. srpnja 2004., Španjolska/Komisija, C-501/00, Zb. str. I-6717., t. 73.).

- 89 Kad je riječ posebno o odluci Komisije kojom se utvrđuje da ne postoji državna potpora koju je istaknuo jedan od podnositelja pritužbe, valja utvrditi da je Komisija u svakom slučaju dužna podnositelju pritužbe na dostatan način izložiti razloge zbog kojih činjenični i pravni elementi navedeni u pritužbi nisu bili dovoljni za dokazivanje postojanja državne potpore. Međutim, Komisija nije dužna zauzeti stajalište o pitanjima koja su očito nevažna, irelevantna ili jasno sporedna (gore navedena presuda Komisija/Sytraval i Brink's France, t. 64.).
- 90 Treba napomenuti i da se zakonitost odluke o državnim potporama mora ocijeniti s obzirom na podatke kojima je Komisija mogla raspolagati u trenutku kada je odluku donijela (presuda od 11. rujna 2003., Belgija/Komisija, C-197/99 P, Zb. str. I-8461., t. 86. i navedena sudska praksa).
- 91 S obzirom na ta razmatranja, valja ocijeniti osnovanost dviju kategorija zahtjeva za obrazloženje koje je Prvostupanjski sud prihvatio u ovom slučaju, kako se navodi u točkama 80. do 85. ove presude.
- 92 Kao prvo, pod pretpostavkom da je Komisija u svojem odgovoru na osnovanost pritužbe UFEX-a i dr. primijenila kriterije ocjenjivanja pojma „uobičajeni tržišni uvjeti” koje bi moglo biti pogrešno u odnosu na one prema kojima se Sud ravnao u svojoj gore navedenoj, naknadno donesenoj, presudi Chronopost i dr./Ufex i dr., ta okolnost može utjecati na samu osnovanost obrazloženja sporne odluke, ali ne i na njezinu formalnu dostatnost.
- 93 Nadalje, što se tiče detaljnijeg zahtjeva za obrazloženje sporne odluke s obzirom na okolnosti u kojima je donesena, analiza Prvostupanjskog suda ne čini se relevantna.
- 94 S jedne strane, kao što je nezavisna odvjetnica navela u točki 94. svojega Mišljenja, činjenica da je sporna odluka jedna od prvih koja se bavi složenim pitanjem, u području državnih potpora, o izračunu troškova pomoći koju je društvo majka koje posluje na rezerviranom tržištu pružalo društvu kćeri koje ne posluje na takvom tržištu ne opravdava samo po sebi podrobno obrazloženje izračuna tih troškova ako je Komisija, kao što je to u ovom slučaju, smatrala da su obrazloženja podnositelja pritužbe u tom pogledu bila načelno pogrešna. Pod pretpostavkom da je taj pristup Komisije bio sam po sebi pogrešan, ta okolnost može utjecati na osnovanost sporne odluke, ali ne na formalnu pravilnost.
- 95 S druge strane, iako je točno da je sporna odluka donesena nakon što je Komisija povukla prethodnu odluku od 10. ožujka 1992. da se ne pokreće postupak u pogledu pritužbe UFEX-a i dr. te koja je predmet tužbe za poništenje, to povlačenje nije podrazumijevalo nikakvu promjenu u opsegu obveze obrazlaganja koju ima Komisija. Naime, pojam državne potpore odgovara objektivnoj situaciji koja se ocjenjuje na dan kada Komisija donosi svoju odluku (presuda od 22. lipnja 2006., Belgija i Forum 187/Komisija, C-182/03 i C-217/03, Zb., str. I-5479., t. 137.). Razlozi zbog kojih je Komisija u

prethodnoj odluci dala različitu ocjenu predmetne situacije stoga ne mogu utjecati na ocjenu zakonitosti sporne odluke.

- 96 Naposljetku, nužna povezanost između razloga koje je naveo podnositelj pritužbe i obrazloženja odluke Komisije ne može značiti da je Komisija dužna izuzeti svaki od argumenata navedenih u prilog tim razlozima. Dovoljno je da iznese činjenice i pravne razloge koji su značajni za strukturu odluke (presuda od 11. siječnja 2007., Technische Glaswerke Ilmenau/Komisija, C-404/04 P, t. 30.). U ovom predmetu i pod uvjetom da iznesena objašnjenja opravdavaju razloge zbog kojih se navedena obrazloženja ne smatraju relevantnima, ni broj ni važnost ekonomskih studija koje je proveo podnositelj pritužbe u prilog tim obrazloženjima ne mogu sami po sebi izmijeniti opseg obveze obrazlaganja koju ima Komisija.
- 97 Osim toga, treba podsjetiti da analiza pitanja je li logističko komercijalna pomoć koju je društvo La Poste pružalo SFMI-Chronopostu predstavljala državnu potporu, kao što smatraju UFEX i dr., ulazi u kontekst koji su na dan donošenja sporne odluke obilježavale dvije skupine elemenata.
- 98 S jedne strane, Sud je u točki 62. svoje navedene presude SFEI i dr., kako je navedeno u točki 3. ove presude, smatrao da logističko komercijalna pomoć koju javno poduzeće pruža svojim društvima kćerima privatnog prava koja obavljaju djelatnost otvorenu za tržišno natjecanje može predstavljati državnu potporu u smislu članka 92. Ugovora ako je naknada koja se prima kao protučinidba manja od naknade koja bi se potraživala u uobičajenim tržišnim uvjetima.
- 99 S druge strane, neosporno je da je na temelju tih razmatranja pritužba koju su UFEX i dr. podnijeli Komisiji u biti imala za cilj opravdati nedostatnost naknade za logističko komercijalnu pomoć (glava I. točka E sporne odluke).
- 100 Naime, UFEX i dr. smatraju da se naknada za logističku pomoć trebala izračunati na temelju cijene koju je poduzetnik u uobičajenim tržišnim uvjetima trebao tražiti za dotične usluge, ne uzimajući u obzir „ekonomiju razmjera” koju je društvo La Poste uživalo zbog svojeg monopola te upravo iz koje, prema mišljenju podnositelja pritužbe, proizlazi narušavanje tržišnog natjecanja.
- 101 Kako bi utvrdio da je odgovor na prigovore koje su podnijeli UFEX i dr. bio nedostatan, Prvostupanjski sud je u točkama 75. do 95. pobijane presude smatrao da su podaci koje je Komisija dostavila bili previše općeniti i neprecizni.
- 102 Kao što je nezavisna odvjetnica istaknula u točki 97. svojega Mišljenja, Prvostupanjski sud je posebno kritizirao nepreciznost u pogledu korištenih ekonomskih i računovodstvenih pojmova, prirodu ispitanih troškova te sastavnica provedenih financijskih izračuna. Prvostupanjski sud je utvrdio da nije bio u mogućnosti provjeriti ima li eventualnih pogrešaka u ocjeni činjeničnog stanja te, u pogledu varijabilnih troškova, da je sporna odluka trebala barem sadržavati opći sažetak analitičkih izračuna u vezi s pruženim uslugama.
- 103 Međutim, kao prvo valja utvrditi, kao što Prvostupanjski sud uostalom ističe u točki 73. pobijane presude, da su „razlozi zbog kojih je Komisija odbila metodu izračuna troškova

[za pružanje usluga, koju su UFEX i dr. predložili] jasno proizlaze iz obrazloženja navedenih u uvodnim izjavama 49. do 56. [sporne] odluke”.

- 104 Konkretno, Komisija objašnjava zašto su se, prema njezinom mišljenju, detaljne ekonomske studije UFEX-a i dr. temeljile na uobičajenoj tržišnoj cijeni koja je u osnovi pogrešna. Naime, u studijama je ta cijena određena kao cijena po kojoj bi usporedivo privatno društvo pružalo jednake usluge društvu s kojim nije povezano, pri čemu treba uzeti u obzir činjenicu da se transakcija odvija između dvaju društava koja pripadaju istoj grupaciji i koja u tim okolnostima ne mogu zanemariti strateška razmatranja i sinergije koji proizlaze iz činjenice da Chronopost i La Poste pripadaju istoj grupaciji.
- 105 U tim okolnostima, kao što nezavisna odvjetnica ističe u točki 106. svojeg Mišljenja, bilo bi irelevantno dati detaljan odgovor na pretpostavke i izračune na kojima se temelje navedene studije kako bi se odredio ukupan iznos navodne državne potpore. Stoga se Komisiji ne može prigovoriti što nije dala takav odgovor.
- 106 Kao drugo, valja utvrditi da Prvostupanjski sud ne precizira s kojim se aspektima pritužbe koju su uložili UFEX i dr., prema njegovu mišljenju, neadekvatno postupalo u spornoj odluci.
- 107 Kao treće, treba također utvrditi da Prvostupanjski sud ne pojašnjava po čemu sporna odluka ne iznosi razloge zbog kojih činjenični ili pravni argumenti koje je iznio UFEX i dr. nisu dozvolili Komisiji da utvrdi postojanje državne potpore. Iz prihvaćenog obrazloženja, kako je navedeno u točki 4. ove presude, zapravo se jasno i nedvosmisleno vidi čime se Komisija rukovodila, te omogućuje njegov sudski nadzor.
- 108 Što se tiče ekonomskih i računovodstvenih pojmova koje koristi Komisija, prirode ispitivanih troškova te sastavnica provedenih financijskih izračuna, ne može se osporiti da su oni dio složenih tehničkih ocjena. Budući da je na temelju sporne odluke obrazloženje kojim se vodila Komisija dovoljno jasno da omogućiti da se njegova osnovanost naknadno ospori pred nadležnim sudom, bilo bi pretjerano tražiti specifični razlog za svaki tehnički izbor ili svaki brojčani podatak na kojima se to obrazloženje temelji (vidjeti po analogiji u odnosu na opće akte osobito presudu od 12. srpnja 2005., Alliance for Natural Health i dr., C-154/04 i C-155/04, Zb., str. I-6451., t. 134.).
- 109 Važno je nadalje primijetiti da, kako bi se osiguralo poštovanje profesionalne tajne što je obveza koju Komisija ima na temelju članka 214. Ugovora o EZ-u (koji je postao članak 287. Ugovora o EZ-u), određeni podaci koji se posebno odnose na trošak pružanja usluga nisu mogli biti izneseni u aktu o kojemu je riječ u predmetnom slučaju. Nepotpunost brojčanih podataka sadržanih u takvom aktu ne bi omogućila da se obrazloženje okvalificira nedostatnim niti bi spriječila provođenje naknadnog sudskog nadzora.
- 110 Naposljetku, iako su pred Prvostupanjskim sudom UFEX i dr., kako bi osporili osnovanost ovakvih izbora, a posebno njihovu primjerenost kriterijima prema kojima se Sud ravnao u gore navedenoj presudi Chronopost i dr./Ufex i dr. kako bi u ovom predmetu utvrdio uobičajene tržišne uvjete, istaknuli razne argumente dovodeći u pitanje podatke na koje se oslanjala Komisija, ona je dužna iznijeti svoje argumente pred Prvostupanjskim sudom u okviru sudskog izvođenja dokaza.

- 111 Suprotno tome, činjenica da svi ti podaci nisu navedeni u strukturi same sporne odluke ne navodi na zaključak da je ta odluka bila dostatno obrazložena *a fortiori* ako su ti argumenti bili istaknuti ili izneseni tijekom sudskog postupka nakon gore navedene presude Chronopost i dr./Ufex i dr.
- 112 Iz tog razloga Prvostupanjski sud nije mogao, a da ne počini pogrešku koja se tiče prava, zaključiti, kao što je to učinio u točki 95. pobijane presude, da nije mogao provjeriti jesu li korištena metoda i faze ispitivanja koje je provodila Komisija bili bez pogrešaka i spojivi s načelima navedenima u toj presudi kako bi se utvrdilo postoji li državna potpora ili ne.
- 113 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da nijedan razlog kojim se Prvostupanjski sud vodio nije takav da opravdava poništavanje sporne odluke zbog nedostatka obrazloženja. Slijedom toga, žalbeni razlog na koji su se pozivali Chronopost i La Poste, a koji se temeljio na pogrešci koja se tiče prava koju je Prvostupanjski sud počinio u pogledu ocjene Komisijine obveze obrazlaganja, osnovan je.
- 114 Pobijanu presudu stoga valja ukinuti u mjeri u kojoj je zbog povrede te obveze poništila spornu odluku u dijelu u kojem se njome zaključuje da je logističko komercijalna pomoć koju je društvo La Poste pružalo SFMI-Chronopostu predstavljala državnu potporu.

Četvrti žalbeni razlog: pogreška koja se tiče prava i koju je počinio Prvostupanjski sud u ocjeni pojma državne potpore u dijelu u kojem se odnosi na prijenos klijenata Postadexa

Argumentacija stranaka

- 115 Društva Chronopost i La Poste tvrde da je Prvostupanjski sud pogrešno smatrao da je prijenos djelatnosti podvrgnute tržišnom natjecanju na društvo kći koje je provela država članica državna potpora zato što su klijenti, koji predstavljaju nematerijalnu imovinu financiranu državnim sredstvima, preneseni bez protučinidbe.
- 116 Prvostupanjski sud je tako počinio pogrešku koja se tiče prava time što nije uzeo u obzir, suprotno onome što je Sud propisao u svojoj gore navedenoj presudi Chronopost i dr./Ufex i dr., specifičnu situaciju društva La Poste koja nije usporediva sa situacijom privatnih poduzetnika zato što društvo La Poste posluje u rezerviranom području. Prijenos Postadexa ne može se umjetno razlikovati od prijenosa djelatnosti na društvo kći koje provodi javna uprava, koje se ne može ocijeniti na isti način kao ulaganje privatnog društva u svoje postojeće društvo kćer. Osim toga, kao što je to utvrdila Komisija, javni udio u kapitalu Chronoposta bio je plaćen te stoga država nije ni na koji način pomogla osnovanom društvu kćeri.
- 117 Osim toga, takav prijenos djelatnosti na društvo kći, koje je pak Komisija htjela u okviru liberalizacije područja za koje je nekada postojao monopol, nije usporediv s odnosima između društava i postojećih društava kćeri. U trenutku prijenosa djelatnosti na društvo kći, koji je usporediv s podjelom, nije mogla postojati državna potpora jer još nije bilo korisnika, te dakle nije nužno postojala prednost. Komisija je ustvari uzela u obzir očekivanu vrijednost prenesene nematerijalne imovine.
- 118 Naposljetku, Sud je već presudio da je kapitalna transakcija u korist društva kćeri u javnom sektoru izuzeta *a priori* od svake pomoći kad u transakciji sudjeluje i privatni

investitor, što je slučaj u ovom predmetu, jer je društvo TAT, koje je držalo 34 % udjela društva SFMI, njemu prenijelo svoju vlastitu imovinu.

- 119 Prema mišljenju UFEX-a i dr., doista je postojao besplatni prijenos Postadexa na SFMI-Chronopost, bez protučinidbe, budući da se protučinidbom ne može smatrati povrat uloženog kapitala, za koji brojučani podaci Komisije nisu relevantni. Ulaganja koja prema zakonu o trgovačkim društvima uvijek moraju dovesti do procjene pogodovala su Chronopostu tako što su mu, kao novom sudioniku, osigurala prednost u tržišnom natjecanju stečenu izvan uobičajenih tržišnih uvjeta. Zapravo je riječ o besplatnom prijenosu klijenata, koji uostalom koriste iste usluge, s društva koje ima monopol na njegovo društvo kći.
- 120 Za primjenu članka 92. stavka 1. Ugovora nije važno radi li se o podjeli ili ne jer se pojam državne potpore ne određuje na temelju uzroka ili načina transakcije, nego prema njezinom utjecaju na tržište i na trgovinu unutar Zajednice.

Ocjena Suda

- 121 Najprije valja podsjetiti da prema ustaljenoj sudskoj praksi kvalificiranje „potpore” u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora zahtijeva da su ispunjeni svi uvjeti iz te odredbe (vidjeti presude od 21. ožujka 1990., Belgija/Komisija, nazvanu „Tubemeuse”, C-142/87, Zb., str. I-959., t. 25., presudu od 14. rujna 1994., Španjolska/Komisija, C-278/92 do C-280/92, Zb., str. I-4103., t. 20., od 16. svibnja 2002., Francuska/Komisija, C-482/99, Zb., str. I-4397., t. 68., i od 24. srpnja 2003., Altmark Trans i Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, Zb., str. I-7747., t. 74.).
- 122 Kao prvo, mora se raditi o intervenciji države ili intervenciji putem državnih sredstava. Kao drugo, ta intervencija mora biti takva da može utjecati na trgovinu među državama članicama. Kao treće, mora davati prednost svojem korisniku. Kao četvrto, treba narušavati ili prijetiti da će narušiti tržišno natjecanje (vidjeti osobitu presudu od 30. ožujka 2006., Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, C-451/03, Zb., str. I-2941., t. 56.).
- 123 Nadalje, ustaljena je sudska praksa da dodijeljene prednosti mogu proizlaziti ne samo iz pozitivnih davanja kao što su subvencije, zajmovi ili stjecanje udjela u kapitalu poduzetnika, nego i iz intervencija koje u različitim oblicima smanjuju troškove koji uobičajeno opterećuju proračun poduzetnika i koje su time, iako nisu subvencije u strogom smislu, iste naravi i imaju identične učinke. U okviru neizravnih prednosti koje imaju iste učinke kao i subvencije treba osobito istaknuti isporuku dobara ili usluga pod preferencijalnim uvjetima (vidjeti u tom smislu osobito presudu od 20. studenoga 2003., GEMO, C-126/01, Zb., str. I-13769., t. 28. i 29.).
- 124 Kako bi utvrdio, u točkama 165. i 167. pobijane presude, predstavlja li prijenos Postadexa od strane društva La Poste, tada državne službe, državnu potporu u korist SFMI-Chronoposta, Prvostupanjski sud je smatrao da je ta transakcija uključivala prijenos klijenata odnosno elementa nematerijalne imovine koji ima ekonomsku vrijednost, te da prednost koja je iz toga proizašla u korist SFMI-Chronoposta nije bila predmet nikakve protučinidbe u korist društva La Poste.

- 125 Takvo obrazloženje znači da se društvo La Poste odvojilo od službe Postadex bez protučinidbe kao da je prenesena djelatnost privatizirana bez ikakve naknade.
- 126 Međutim, takva analiza polazi od pogrešne pretpostavke. Naime, neosporno je da je društvo La Poste izvršilo taj prijenos osnivanjem društva kćeri i da je putem holdinga, u kojemu drži 100 %, steklo udio od 66 % u svojem društvu kćeri Chronopostu. Stoga se ne može isključiti da taj udio barem djelomično uzima u obzir vrijednost prenesene materijalne i nematerijalne imovine, a osobito vrijednost klijenata Postadexa.
- 127 Kao što nezavisna odvjetnica ističe u točki 117. svojeg Mišljenja, društvo La Poste zadržalo je ekonomsku vrijednost djelatnosti prenesenih društvu Chronopost s udjelom od 66 % u njegovom kapitalu.
- 128 U tim okolnostima treba utvrditi da Prvostupanjski sud nije mogao, a da ne počini pogrešku koja se tiče prava, opravdati svoju analizu potpuno zanemarujući pravne i ekonomske uvjete prijenosa klijenata u okviru osnivanja društva kćeri, gdje ti uvjeti mogu sami po sebi dovesti do protučinidbe za prednost ostvarenu tim prijenosom.
- 129 Nadalje, takvo kvalificiranje državne potpore može se prihvatiti samo ako je prijenos klijenata Postadexa, kao takav, ispunio sve uvjete iz članka 92. stavka 1. Ugovora, kako su navedeni u točki 122. ove presude, i koji su kumulativni (vidjeti u tom smislu presudu od 23. ožujka 2006., Enirisorse, C-237/04, Zb., str. I-2843., t. 50.).
- 130 Međutim, ne tvrdi se da su svi ti uvjeti ispunjeni. U svakom slučaju, što se tiče pitanja narušava li taj prijenos tržišno natjecanje odnosno prijeti li narušavanjem tržišnog natjecanja, kao što proizlazi iz četvrtog uvjeta, to bi mogao biti slučaj samo ako je, posebno, taj prijenos izmijenio strukturu dotičnog tržišta i utjecao na stanje konkurentskih poduzetnika koji su već prisutni na tom tržištu.
- 131 U tom pogledu, kao što ističe nezavisna odvjetnica u točki 120. svojeg Mišljenja, s obzirom na to da je društvo La Poste već neposredno pružalo uslugu brze dostave pod nazivom Postadex do datuma osnivanja društva SFMI-Chronopost, ne čini se da je prijenos klijenata Postadexa u korist potonjeg sam po sebi utjecao na izmjenu uvjeta tržišnog natjecanja na tržištu ekspresne dostave.
- 132 U tim okolnostima valja prihvatiti četvrti žalbeni razlog društava Chronopost i La Poste te ukinuti pobijanu presudu u mjeri u kojoj ona poništava spornu odluku u dijelu u kojemu smatra da prijenos Postadexa ne predstavlja državnu potporu.
- 133 S obzirom na sva prethodna razmatranja, pobijanu presudu valja ukinuti, prvo, zato što poništava spornu odluku u dijelu u kojemu se njome utvrđuje da logističko komercijalna pomoć koju La Poste pruža svojem društvu kćeri, SFMI-Chronopostu, ni prijenos Postadexa, ne predstavljaju državne potpore u korist SFMI-Chronoposta i, drugo, zato što posljedično određuje podmirivanje troškova.

Posljedice ukidanja pobijane presude

- 134 U skladu s člankom 61. stavkom 1. Statuta Suda, ako Sud poništi odluku Prvostupanjskog suda, on sam može konačno odlučiti o sporu ako stanje postupka to dopušta. Budući da je to slučaj u ovom predmetu, Sud, u okviru postupka o kojemu odlučuje, treba povodom

zahtjeva za poništenje sporne odluke odlučiti o meritumu uzimajući u obzir činjenicu da su stranke imale mogućnost iznijeti sve elemente ocjene zakonitosti sporne odluke tijekom postupka koji je imao nekoliko faza.

Doseg spora

- 135 Ponajprije treba podsjetiti da je pobijanom presudom sporna odluka poništena samo u dijelu u kojemu se njome utvrđuje da ni logističko komercijalna pomoć koju La Poste pruža svojem društvu kćeri, SFMI-Chronopostu, ni prijenos Postadexa ne predstavljaju državne potpore u korist SFMI-Chronoposta, dok se, kao što je navedeno u točki 4. ove presude, članak 1. sporne odluke odnosi na druge elemente za koje Komisija nije smatrala da predstavljaju državne potpore.
- 136 Prvostupanjski sud odbacio je argumente UFEX-a i dr. koji se odnose na te druge elemente, kako iz gore navedene presude Ufex i dr./Komisija, kao što se navodi u točki 180. pobijene presude, tako i iz njezinih točaka 189. do 191.
- 137 Osim toga, u okviru ispitivanja tužbenog razloga koji se temelji na povredi pojma državne potpore, Prvostupanjski sud je u svojoj pobijanoj presudi odbacio argumente koje su istaknuli UFEX i dr. u prilog tom tužbenom razlogu i koji se, s jedne strane, odnose na upotrebu metode takozvane „retropolacije” te, s druge strane, na upotrebu vizualnog identiteta marke društva La Poste.
- 138 U tim uvjetima, a budući da UFEX i dr., tuženici u ovim žalbama, nisu iznijeli podredne zahtjeve, djelomično ukidanje pobijane presude od strane Suda ne dovodi u pitanje tu presudu u mjeri u kojoj Prvostupanjski sud odbacuje te argumente.
- 139 Posljedično tome, predmet postupka o kojemu Sud odlučuje nakon ukidanja pobijane presude koje proizlazi iz točke 132. ove presude od tada je ograničeno na osporavanje sporne odluke samo u dijelu u kojemu se njome utvrđuje da logističko komercijalna pomoć koju La Poste pruža SFMI-Chronopostu ne predstavlja državnu potporu.
- 140 Stoga u okviru tog predmeta preostaje odlučiti o argumentima iznesenima u prilog tužbenom razlogu koji se temelji na povredi pojma državne potpore, kao što su UFEX i dr. tvrdili pred Prvostupanjskim sudom nakon gore navedene presude Chronopost i dr./Ufex i dr., odnosno o nepokrivanju troškova koje je snosilo društvo La Poste, o nekim elementima Komisije koji su podcijenjeni i imaju proizvoljan karakter, o pogreškama u računovodstvenom usklađivanju u prilogu 4. izvješću Deloitte, kao i o neuobičajeno visokoj unutarnoj stopi povrata ulaganja društva La Poste.

Osnovanost zahtjeva za poništenje sporne odluke

- 141 Najprije treba podsjetiti da pojam državne potpore, kako je definiran u Ugovoru, predstavlja pravno pitanje i treba ga tumačiti na temelju objektivnih elemenata. Zbog toga sudac Zajednice treba, načelno i uzimajući u obzir kako konkretne elemente spora koji se pred njim vodi tako i tehnički karakter ili složenost ocjena koje je izvršila Komisija, provesti cjelokupni nadzor u dijelu koji se odnosi na pitanje ulazi li mjera u područje primjene članka 92. stavka 1. Ugovora (presuda od 16. svibnja 2000., Francuska/Ladbroke Racing i Komisija, C-83/98 P, str. I-3271., t. 25.).

- 142 Iz toga proizlazi da je Sud dužan provjeriti jesu li činjenice koje je Komisija iznijela materijalno točne te može li se njima utvrditi da su ispunjeni svi uvjeti, navedeni u točki 122. ove presude, koji omogućuju kvalificiranje „potpore” u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora.
- 143 Budući da se ovdje radi o složenoj ekonomskoj ocjeni, valja isto tako podsjetiti da se, prema ustaljenoj sudskoj praksi, sudski nadzor akta Komisije za koji je takva ocjena potrebna mora ograničiti na provjeru poštovanja postupovnih pravila i obveze obrazloženja, materijalne točnosti činjenica uzetih u obzir pri osporavanoj odluci, nepostojanja očitih pogrešaka u ocjeni tih činjenica ili nepostojanja zlorabe ovlasti (vidjeti u tom smislu presude od 29. veljače 1996., Belgija/Komisija, C-56/93, Zb., str. I-723., t. 11., i od 8. svibnja 2003., Italija i SIM 2 Multimedia/Komisija, C-328/99 i C-399/00, Zb., str. I-4035., t. 39.).
- 144 Osim toga, budući da, kako je navedeno u točki 95. pobijane presude, pojam državne potpore odgovara objektivnoj situaciji koja se ocjenjuje na dan kada Komisija donosi svoju odluku, ocjene donesene tog dana one su koje treba uzeti u obzir kako bi se proveo gore navedeni sudski nadzor.
- 145 U svjetlu tih razmatranja potrebno je ispitati argumente UFEX-a i dr., čiji je cilj utvrđivanje pogrešnih ocjena zbog kojih je Komisija smatrala da je naknada za logističko komercijalnu pomoć društva La Poste u korist SFMI-Chronoposta u razdoblju od 1986. do 1995. bila dostatna i da stoga ne čini državnu pomoć u korist potonjeg.
- 146 UFEX i dr. posebno tvrde da Komisija samo navodi da su pokriveni ukupni troškovi koje snosi La Poste, ne precizirajući razmatrane brojčane podatke ili izračune, kao i da se u izvješću Deloitte, na koje se oslanja, priznaje da Komisija nije imala mogućnost opravdati svoja utvrđenja o varijabilnim troškovima zbog toga što prije 1992. društvo La Poste nije vodilo evidenciju troškova.
- 147 U tom pogledu te kao što je Prvostupanjski sud već istaknuo u točkama 134. do 136. u vezi s upotrebom metode retropolacije, nesporno je da je društvo La Poste koje je do tada bilo sastavni dio francuske državne uprave tek od 1992. uvelo računovodstvo i da iz tog razloga prije toga nije bilo moguće precizno izračunati troškove usluga koje je društvo La Poste pružalo SFMI-Chronopostu.
- 148 Nadalje, kao što je već Sud primijetio u točki 38. gore navedene presude Chronopost i dr./Ufex i dr., u nedostatku bilo kakve mogućnosti da se situacija društva La Poste usporedi sa situacijom privatne skupine poduzetnika koji ne posluju u rezerviranom sektoru, „uobičajeni tržišni uvjeti”, koji su nužno hipotetski, moraju se ocjenjivati u odnosu na objektivne i dokazive elemente koji su dostupni.
- 149 U tim okolnostima prvenstveno ne treba prigovoriti Komisiji što je spornu odluku temeljila na podacima koji su tada jedini bili dostupni i koji posebno proizlaze iz izvješća Deloitte, kako ga je podnijela francuska vlada, te na temelju kojih su se mogli rekonstruirati troškovi koje je snosilo društvo La Poste. Korištenje tim podacima podložno je kritici samo ako se utvrdi da se temelje na očito pogrešnim razmatranjima.
- 150 Međutim, ispitivanje dokumenata iz spisa dostavljenih Sudu ne navodi na takav zaključak.

- 151 Kao prvo, nije bilo razloga da Komisija dovede u pitanje vjerodostojnost računovodstvenih podataka koje je dobivala od društva La Poste od 1992., a koje su, što nije sporno, potvrdili revizori te glavni državni revizor. Činjenica da je francuski Cour des comptes (Revizorski sud) u izvješću iz 2003. ukazao na „slabosti” određenih elemenata tih izračuna ne može dokazati da su odluke koje je Komisija donijela na datum sporne odluke bile očito netočne.
- 152 S tim u vezi također valja napomenuti da su UFEX i dr. pritužbi upućenoj Komisiji priložili ekonomsku analizu koju je provelo društvo Braxton kao i jednu drugu studiju tog istog društva u prilog tužbi koju su 1993. podnijeli pred Tribunal de commerce de Paris (Trgovački sud u Parizu). Iz navoda sporne odluke, koji nisu sporni, proizlazi da su UFEX i dr. u kolovozu 1996. svojim očitovanjima podnesenima Komisiji priložili novu ekonomsku studiju koju je provelo konzultantsko društvo Bain & Co. (u daljnjem tekstu: studija Bain) i u kojoj su broježani podaci, prema mišljenju UFEX-a i dr., bili vjerodostojniji nego u obje prethodne studije društva Braxton.
- 153 Međutim, osim što taj niz studija ukazuje na poteškoće u procjeni stvarnih troškova pomoći koju je društvo La Poste pružalo SFMI-Chronopostu, prema navodima u spornoj odluci koji nisu osporavani, izvješće društva Deloitte analizira zaključke studije Bain i na njih odgovara. U tim okolnostima ne treba smatrati da su podaci, koje je Komisija prikupila nakon podnošenja tog izvješća na temelju svih razmatranja koja su u njemu sadržana, utvrđeni proizvoljno, već na temelju informacija koje su tada bile dostupne.
- 154 Kao drugo, UFEX i dr. osporavaju metodologiju korištenu u izvješću Deloitte, te kojom se zatim vodila Komisija kako bi se utvrdili troškovi društva La Poste u vezi s uslugom ekspresne dostave SFMI-Chronoposta, zato što se tom metodologijom zanemaruje činjenica da se određeni fiksni troškovi mogu izravno pripisati isključivo usluzi ekspresne dostave. Međutim, takva kritika relevantna je samo pod pretpostavkom da je društvo La Poste imalo troškove koji se mogu pripisati usluzi ekspresne dostave; to ni na koji način nije dokazalo društvo UFEX i dr., koje se, bez da je precizno utvrdilo bilo koji od tih troškova, samo pozivalo na dokumente koji su sadržavali općenite informacije koje nisu drukčije potkrijepljene.
- 155 U svakom slučaju, pribjegavanje toj metodi, koja ulazi u marginu prosudbe kojom Komisija mora raspolagati kada je dužna donijeti odluku tehničke prirode, ne proizlazi iz očite pogreške u ocjeni jer nije *a priori* nedosljedno pripisivati dio troškova, kao u ovom slučaju, pojedinačnim djelatnostima ovisno o opsegu raznih djelatnosti.
- 156 Kao treće je nesporno da, kako je navedeno u točki 147. ove presude, nije bilo moguće točno izračunati troškove za usluge pružene SFMI-Chronopostu zato što za razdoblje od 1986. do 1992. društvo La Poste nije vodilo knjige.
- 157 Upravo je radi ublažavanja tog propusta konzultantskom društvu Deloitte Touche Tohmatsu povjerena obrada dostupnih računovodstvenih podataka kako bi se s najvećom mogućom preciznošću utvrdili ukupni troškovi povezani s logističko komercijalnom pomoći koja je pružena SFMI-Chronopostu.
- 158 U tom kontekstu, očito nije neprimjereno da je ta obrada podrazumijevala razne prilagodbe, čiji su razlozi i opseg objašnjeni u odgovoru Komisije od 27. svibnja 2005. na pisana pitanja koja je Prvostupanjski sud postavio strankama. Postojanje takvih

prilagodbi samo po sebi ne navodi na zaključak da su podaci koje Komisija koristi na temelju te studije nedosljedni.

- 159 Kao četvrto, što se tiče pitanja je li postupanje društva La Poste kao dioničara SFMI-Chronoposta bilo tržišno opravdano u pogledu načela ulagača u tržišno gospodarstvo pa stoga nije skrivalo subvencije koje bi mogle predstavljati državne potpore, Komisija je, kao što proizlazi iz sporne odluke, potvrdila da je unutarnja stopa povrata ulaganja društva La Poste kao dioničara premašila ukupni trošak kapitala SFMI-Chronoposta, to jest uobičajenu stopu povrata koju bi privatni ulagač tražio u sličnim okolnostima.
- 160 Nije sporno, a nije ni osporavano, da je izračun, kako je prikazano u spornoj odluci i kako proizlazi iz tablice 1. u odgovoru na žalbu koji je Komisija dala 27. svibnja 2005., to jest koji je proveden a da se nije uzela u obzir pomoć koja se sastoji od pristupa mreži i elementima *goodwill* društva La Poste (prvi scenarij), doveo do zaključka da je unutarnja stopa povrata znatno premašila trošak kapitala. Što se tiče unutarnje stope povrata koja je izračunana tako da je uzeta u obzir potpora koja se sastoji od pristupa mreži i elementima navedenog *goodwill* (drugi scenarij), UFEX i dr. smatraju da tablica 2. navedenog odgovora na žalbu sadrži pogrešku u izračunu.
- 161 Međutim, treba zaključiti da je tvrdnja UFEX-a i dr., kojom se ne dovodi u pitanje utvrđenje koje proizlazi iz prvog scenarija, irelevantna. Naime, s jedne strane, iz sporne odluke proizlazi da je Komisija upotrijebila drugi scenarij samo na temelju podataka koje su iznijeli UFEX i dr., čiji sadržaj je osporila, te samo kako bi potvrdila rezultate svojeg prvog scenarija.
- 162 S druge strane, među tim podacima nalazi se iznos koji prema mišljenju UFEX i dr. odgovara potpore koja proizlazi iz povlaštenih uvjeta pristupa šalterima društva La Poste, dok ni društvo UFEX i dr. ni studija Bain, kako je navedeno u spornoj odluci, ne pojašnjavaju kako je taj iznos izračunan. U tim uvjetima predmetni navod ne utvrđuje očitu pogrešku u ocjeni Komisije u pogledu povrata uloženog kapitala dodijeljenog konkurentskoj djelatnosti.
- 163 Naposljetku valja podsjetiti da je određivanje unutarnje stope povrata u ovom slučaju imalo za cilj jedino utvrditi je li postupanje društva La Poste kao dioničara SFMI-Chronoposta bilo tržišno opravdano u pogledu načela ulagača u tržišno gospodarstvo. S obzirom na taj cilj, Komisiji je bilo važno je li unutarnja stopa povrata premašila uobičajenu stopu povrata koju bi privatni ulagač tražio u sličnim okolnostima. Stoga okolnost da je to prekoračenje više ili manje značajno nije imala utjecaja na to jesu li financijske transakcije između društva La Poste i njegovog društva kćeri sadržavale element potpore. Argument UFEX-a i dr. o neuobičajenoj visokoj unutarnjoj stopi povrata je prema tome u ovom slučaju bespredmetan.
- 164 S obzirom na sva prethodna razmatranja, tužbeni razlog koji se temelji na povredi pojma državne potpore nije osnovan te se tužba društva UFEX i dr. radi poništenja sporne odluke stoga treba odbiti.

Troškovi

- 165 Članak 122. prvi stavak Poslovnika propisuje da, kad žalba nije osnovana ili kad je osnovana i Sud sam konačno odluči o sporu, Sud odlučuje o troškovima. U skladu s

člankom 69. stavkom 2. istog Poslovnika, koji se na temelju njegovog članka 118. primjenjuje na žalbeni postupak, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove. Međutim, članak 69. stavak 3. prvi podstavak navedenog Poslovnika propisuje da Sud može odlučiti da svaka stranka snosi vlastite troškove ako postoje izvanredne okolnosti. Člankom 69. stavkom 4. prvim podstavkom utvrđuje se da države članice koje su intervenirale u postupak snose vlastite troškove.

166 S obzirom na okolnosti slučaja, svakoj stranci i Francuskoj Republici valja naložiti snošenje vlastitih troškova.

Slijedom navedenog, Sud (veliko vijeće) proglašava i presuđuje:

1. **Presuda Prvostupanjskog suda Europskih zajednica od 7. lipnja 2006., UFEX i dr./Komisija (T-613/97) ukida se, s jedne strane, u mjeri u kojoj poništava Odluku Komisije 98/365/EZ od 1. listopada 1997. o potporama koje je Francuska dodijelila društvu SFMI-Chronopost u dijelu u kojemu se njome utvrđuje da ni logističko komercijalna pomoć koju društvo La Poste pruža svojem društvu kćeri SFMI-Chronopostu, ni prijenos Postadexa ne predstavljaju državne potpore u korist društva SFMI-Chronopost i, s druge strane, u mjeri u kojoj se posljedično utvrđuje snošenje troškova.**
2. **Tužba koja je podnesena pod br. T-613/97 pred Prvostupanjskim sudom Europskih zajednica odbija se.**
3. **Svaka stranka, uključujući Francusku Republiku, snosi vlastite troškove.**

[Potpisi]

* Jezik postupka: francuski